

روزی که اجباری ، اجباری شد

۲۱ مهر ۱۳۹۴ ساعت ۲۲:۲۲

اجباری و عمومی شدن خدمت سربازی از افکار «کلازویتس» فرضیه پرداز نظامی آلمان است که اندیشه هایش را در نیمه اول قرن ۱۹ منتشر ساخت و این قسمت را «عمومی شدن دفاع از وطن» عنوان گذارد. در حال حاضر شمار کمی از کشورها هستند از جمله آمریکا که خدمت وظیفه عمومی ندارند و نظامیانشان استخدامی (پیمانی) هستند که پس از انجام پیمان، در صورت تمایل در شمار نیروی ذخیره قرار می گیرند و هنگام نیاز احضار و فعال (اکتیو) می شوند.

از مهر ماه سال ۱۳۰۵ هجری خورشیدی در تهران اعلام شد که از دهم آبان همان سال (۳۱ اکتبر ۱۹۲۶) قانون نظام وظیفه عمومی در ایران به اجرا درمی آید و پسران ۱۸ ساله به بالای ایرانی مشمول خدمت سربازی خواهند بود و این خدمت ملی دو سال طول خواهد کشید. هنگام طرح لایحه این قانون در مجلس که خواست رضا شاه (پهلوی یکم) بود، برخی از روحانیون وقت با آن مخالفت کرده بودند. اجباری و عمومی شدن خدمت سربازی از افکار «کلازویتس» فرضیه پرداز نظامی آلمان است که اندیشه هایش را در نیمه اول قرن ۱۹ منتشر ساخت و این قسمت را «عمومی شدن دفاع از وطن» عنوان گذارد. در حال حاضر شمار کمی از کشورها هستند از جمله آمریکا که خدمت وظیفه عمومی ندارند و نظامیانشان استخدامی (پیمانی) هستند که پس از انجام پیمان، در صورت تمایل در شمار نیروی ذخیره قرار می گیرند و هنگام نیاز احضار و فعال (اکتیو) می شوند. کلازویتس ابراز عقیده کرده است که مردم یک کشور باید از طریق خدمت وظیفه (اجباری، بدون اغماض و تبعیض) با فنون رزم آشنا شوند تا در صورتی که خطری میهن آنان را تهدید کند جملگی و بدون نیاز به آموزش وقتگیر، در کوتاهترین زمان آماده دفاع باشند. این اصل نیز از کلازویتس است: جنگ دنباله سیاست (دیپلماسی) است، به طریقی دیگر. دولت هایی که نظام وظیفه ندارند به این قسمت از اندیشه های کلازویتس استناد می کنند تا بتوانند نظامیان استخدامی (اصطلاحاً: داوطلب) را برای جنگ (جنگ تعرضی) به نقاط دوردست بفرستند و تلفات وارده هم نمی تواند مورد اعتراض قرارگیرد زیرا که این نظامیان برای جنگیدن استخدام شده اند و «جنگ» کشته شدن هم دارد و اگر جانشان را دوست داشته باشند نباید به استخدام ارتش درآیند. هزینه نظامی دولت هایی که نظام وظیفه ندارند بسیار سنگین است و بیشتر این بودجه صرف پرداخت حقوق و مزایا به نظامیان می شود. از قرن بیستم، دولت های دارای قانون نظام وظیفه استدلال می کنند که تعرض نوعی دفاع است و لذا می توانند از سرباز وظیفه برای تعرض هم استفاده کنند. نظام وظیفه در ایران سابقه طولانی دارد. در زمان هخامنشیان و ساسانیان به نوعی نظامی وظیفه وجود داشت. در زمان هخامنشیان، سپاه جاویدان (دائمی و استخدامی) تا رسیدن مردانی که به عنوان سرباز احضار می شدند کار دفاع را به دست می گرفت. شاه عباس نظام وظیفه را به صورتی دیگر احیاء کرد و آن، موظف بودن هر دهکده و یا خانواده به دادن یک سرباز بود. پس از تاسیس فرهنگستان ایران، در خبرها - نوشتن عنوان «سرباز» برای افراد ارتشهایی که قانون نظام وظیفه نداشتند ممنوع

بود و باید به جای آن واژه «نظامی و ...» بکار می رفت زیرا که به استدلال فرهنگستان، «سرباز» عنوانی بسیار مقدس بود.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/۲۲۰۲۹/اجباری-روزپا>